

Gemeentelijke
Adviesraad
Land- en
Tuinbouw

Aan: College van Burgemeester en
Schepenen
Markt 1
2330 Merksplas

Merksplas, 17 oktober 2024

Betreft: advies gemeentelijke adviesraad land- en tuinbouw (GALT) voor Hemelwater- en droogteplan Merksplas-Zondereigen.

Kenmerk gemeente: //

Aanwezigen: Agnes Van Dijck, Eric Mercelis, Kris Luyckx, Kris Van Dingenen, Manuel Peeters, Jos Vermeiren, Raf Verheyen, Tinne Aerts.

De GALT heeft kennis genomen van het Hemelwater- en droogteplan Merksplas-Zondereigen, en van de vraag van het college van Burgemeester en Schepenen om advies te verlenen.

Op 16 oktober 2024 werd het plan toegelicht voor de verschillende gemeentelijke adviesraden en de gemeenteraad.

Op 17 oktober 2024 heeft de GALT een advies geformuleerd.

Hemelwater- en droogteplan Merksplas-Zondereigen

Het hemelwater- en droogteplan beschrijft en verduidelijkt de toekomstvisie voor de waterhuishouding in Merksplas en Baarle-Hertog, met focus op Zondereigen. Het document bevat inleidend algemene informatie en de denkwijze waarop het plan gebaseerd is. Vervolgens wordt de hemelwatervisie voor Merksplas en Baarle-Hertog geschetst, die aansluit bij de voorgaande informatie. Tot slot worden er concrete acties en maatregelen voorgesteld die uitvoering geven aan deze visie. De acties moeten altijd afgestemd worden met andere bestaande beleidsplannen.

Het hemelwater- en droogteplan werd opgemaakt door Pidpa in samenwerking met Aquafin.

Bespreking

De GALT beperkt zich tot een advies voor het buitengebied, dit vanuit landbouwkundig oogpunt. We spreken ons niet uit over de maatregelen die worden voorgesteld in het centrum van de gemeente, de meer 'verharde delen' van ons grondgebied.

De GALT brengt een **gunstig advies** uit, gebaseerd op de hieronder besproken punten:

1. Spaarbekkens (retentiebekkens)

De aanwezigheid van spaarbekkens, zoals langs de Mark, biedt al een waardevolle oplossing voor het opvangen van overtollig water. Deze bestaande bekkens spelen een cruciale rol in het beheersen van wateroverlast tijdens hevige regenval en helpen om het beschikbare water beter te beheren. Wij steunen het behoud van deze spaarbekkens aangezien ze bijdragen aan een gecontroleerd waterbeheer in het buitengebied.

2. Hemelwaterbekkens voor beregening in de open ruimte

Wij zijn van mening dat de installatie van hemelwaterbekkens voor beregening in de open ruimte geen praktische of haalbare oplossing is. Er zijn diverse nadelen verbonden aan deze aanpak:

- **Bepaalde wateropvang:** De hoeveelheid water die kan worden opgevangen in dergelijke bekken is doorgaans te gering om een substantieel verschil te maken voor beregeningsdoeleinden.
- **Ruimtebeslag:** Het aanleggen van deze bekken zou waardevolle landbouwgrond innemen, wat de productiviteit van landbouwbedrijven negatief zou beïnvloeden.

3. Peilgestuurde drainage

Wij pleiten voor de toepassing van peilgestuurde drainage, omdat deze methode toelaat om de waterstand flexibel te beheren afhankelijk van de omstandigheden. Dit biedt de mogelijkheid om water vast te houden in tijden van droogte en sneller af te voeren bij overmatige regenval. Deze aanpak kan bijdragen aan een efficiënter gebruik van water en zorgt ervoor dat zowel droogte- als wateroverlastsituaties beter beheerst kunnen worden.

4. Hemelwateropvang op landbouwbedrijven

Hemelwateropvang op landbouwbedrijven voor laagwaardige toepassingen, zoals het besproeien van gewassen of het schoonmaken van machines en reinigen van stallen, is een maatregel die reeds in veel vergunningen is opgenomen. Wij steunen deze praktijk, omdat het bijdraagt aan het duurzaam hergebruik van hemelwater zonder de landbouwproductiviteit negatief te beïnvloeden. Dit zorgt ervoor dat het water dat op bedrijven wordt opgevangen nuttig kan worden ingezet zonder extra druk op het grondwater.

5. Optimalisatie van grachten

Een belangrijk onderdeel van het plan moet de optimalisatie van grachten zijn. Door het plaatsen van **verwijderbare schotten** in grachten kan water beter worden vastgehouden tijdens droge periodes en gecontroleerd worden afgevoerd tijdens natte periodes. Het is echter essentieel dat deze schotten eenvoudig te verwijderen zijn wanneer dat nodig is, om zo de waterafvoer te kunnen reguleren. Wel moet er rekening worden gehouden met het nadeel dat het ruimen van grachten moeilijker wordt wanneer er schotten geplaatst zijn in de grachten.

6. Infiltratie waar mogelijk

Wanneer het mogelijk is, moet water zoveel mogelijk infiltreren in de bodem. Dit helpt om het grondwaterpeil op een natuurlijke manier aan te vullen, wat essentieel is voor het behoud van de waterbalans tijdens droge periodes. We steunen dan ook alle maatregelen die het waterbeheer richten op infiltratie, mits dit op een praktische en haalbare manier kan worden uitgevoerd.

7. Onvoorspelbare weersomstandigheden zoals 2024

We erkennen dat extreme natte jaren, zoals in 2024, altijd moeilijkheden zullen geven, ongeacht de genomen maatregelen. Hoewel het hemelwater- en droogteplan oplossingen kan bieden voor normale omstandigheden, moeten we realistisch zijn over wat er mogelijk is tijdens uitzonderlijke weergebeurtenissen.

8. Maatregelen mogen niet ten nadele van de landbouw

Het is van groot belang dat de voorgestelde maatregelen geen negatieve invloed hebben op de landbouwsector. De landbouw vormt een essentieel onderdeel van de economische en ecologische structuur van het buitengebied, en maatregelen zoals het innemen van landbouwgrond voor bekken moeten vermeden worden. Wij dringen erop aan dat er een evenwicht wordt gezocht tussen waterbeheer en het behoud van landbouwgrond.

Advies

De GALT brengt een **gunstig advies** uit voor het Hemelwater- en droogteplan. Belangrijk is dat het **waterbeheer gestuurd** kan worden uitgevoerd. Het gecontroleerd ophouden of afvoeren van water is essentieel om de landbouwsector te ondersteunen en om de negatieve effecten van droogte en wateroverlast te minimaliseren. Het plan moet flexibel zijn, met een focus op maatregelen zoals peilgestuurde drainage, verwijderbare schotten in grachten, en het bevorderen van waterinfiltratie, zonder nadelige gevolgen voor de landbouwbedrijven.

We zijn als sector bereid om onze bijdrage te leveren. Maar dit is een verhaal dat iedereen aanbelangt. Om de water-/droogteproblematiek aan te pakken zal iedereen zijn bijdrage moeten leveren, dus maatregelen in het centrum van de gemeente, de verharde gebieden, zijn evenzeer belangrijk.

Vriendelijke groeten,

Jos Vermeiren, voorzitter GALT

